

Sedis Apostolica per suam regulam subiectos esse. Ergo hoc votum non est speciale professorum Societatis Iesv. Tandem, quia saltem votum hoc nullam addit obligationem voto simplici obedientie, quod ceteri religiosi Societatis Iesv emittunt finito Societatis biennio: nam virtute illius voti tenentur non solum à Papa missi, sed etiam à Generali Societatis Iesv, quocumque tendere Evangelium feminari, vt probauimus hoc libro, cap. 2. num. 47. Et confirmatur fortius, quia saltem nullam addit obligationem simplici obedientie voto, quod coadiutores formati eiusdem Societatis Iesv emittunt iuxta eius constitutiones, vel solemni, quod emittunt professi trium votorum; nam virtute huius voti tenentur ad hoc quod superiores preceperint constitutionibus eius conforme. At in eis *part. 6. cap. 2. §. 13.* sic dicitur: *quod summus Pontifex, vel superior huiusmodi professos, vel coadiutores ad laborandum in vineam Domini mittat, nullum viaticum petere possint, sed se liberaliter representent, vt mittantur. Et in declarationibus, lit. L. sic explicatur, scilicet pedites, vel equites, cum pecuniis, vel sine illis.*

Sed his non obstantibus, dicendum est votum hoc continere nouam obligationem extensiuam vltra vniuersaliter communem omnium fidelium, & religiosorum omnium aliarum religionum: nam reliqui fideles non religiosi minime tenentur obedire Papæ mittenti eos ad seminandum Evangelium ad partes valde remotas, & inter infideles, nisi in casu speciali, in quo necessitas boni communis Ecclesie id postulet; nec alij religiosi ex generali obedientia voto quod in sua professione emittunt, ad hoc tenentur, vt pete quod eorum institutum excedit: sed solum tenentur in eo casu, in quo alij fideles, vt probauimus hoc lib. cap. 2. num. 47. Insuper esto possent eos obligare ex vi illius voti: at non possent obligare, & sine viatico irent, quia est difficillimum, & supra suam regulam: at professi Societatis Iesv ex eo voto speciali adstringuntur ire pedites, nullòque viatico petito, ad quascumque remotissimas quoruncumque infidelium partes Romanus Pontifex miserit, nullòque boni communis necessitate id postulet, vt num. 1. probauimus. Secundò, probatur addere nouam obligationem extensiuam supra votum obedientie generale, quod emittunt religiosi Societatis Iesv, finito Societatis biennio, quia hi etsi ex suo instituto obligentur à superioribus missi ire quocumque gentium, etiam ad partes infidelium Evangelium predicaturi, vt probauimus loco citato; at non tenentur ire pedites, nullòque viatico petito, quia ad id non obligantur suis constitutionibus: ac proinde præceptum sic eundi excederet notabiliter regulam, ad quam solam virtute voti obedientie se obligant. Tertiò, probatur addere nouam obligationem extensiuam supra generale obedientie votum, quod emittunt in Societate Iesv coadiutores formati, & professi trium votorum, quia etsi hi teneantur pedites, ac nullo viatico petito, ire quocumque gentium, vt probauimus num. præcedent. ad finem; at non tenentur ad id ex peculiari voto, solum enim generale obedientie votum emittunt instar aliorum religiosorum: sed solum tenentur ex constitutionibus, quæ ad nullam culpam obligant; ac proinde si iussi absolute à Papa in partes remotissimas ire, perent viaticum, non peccarent contra votum; quia non reluctantur obedientie, sed violarent constitutiones: quamuis si Pontifex instaret præcipiens, vt abique viatico, & pedites irent, tenerentur ex vi illius voti, sic iter arripere, quia tenentur obedire secundum constitutiones: at præceptum hoc ipsas non excedit. Professus autem quatuor votorum ex vi illius voti specialis quarti obedientie Pontifici emitti, tenentur Papæ absolute præcipienti quocumque vadere, obtemperare nullo petito viatico, quia specialiter quarto

voto ad id se adstrinxerunt. Quod si replices, in eo quarto voto non exprimi obligationem aliquam nullius viatici petendi, sed tantum obediendi Papæ, prout constitutiones præscribunt, quæ nullum peti viaticum statuunt; similiter etiam professi trium votorum, & coadiutores formati in fine votorum paupertatis, castitatis, & obedientie, quibus se ligant, addunt omnia intelligenda iuxta constitutiones Societatis. Cum ergo similiter constitutiones illis petitionem viatici interdicant, simili proferunt modo teneantur id non petere ex vi voti generalis obedientie, sicut professi ex vi illius quarti supradicti; ac proinde eiusdem culpe, aut nullius rei erunt petendo viaticum, quando Pontifex absolute præcipit missionem, non præcipiendo, vt abique viatico irent. Sed responderetur, disparere esse valde rationem: nam constitutiones dum statuunt, vt professi trium votorum, & coadiutores formati nullum petant viaticum, non explicant obligationem generalis voti obedientie in hoc consistere, sed inter alia hoc statuunt, ac proinde nullam peculiarem obligandi vim habent, sicut nec ceteræ constitutiones: at dum statuunt, ne professi quatuor votorum viaticum petant, declarant in eo peculiari consistere quantum obedientie votum, vt numero 1. diximus; ac proinde cum obligantur ad hanc specialem obedientiam Pontifici, prout ea in constitutionibus declaratur, videntur expressè obedientiam illam nullo petito viatico. Tandem potest satis probabiliter hæc differentia constitui, quod reliqui religiosi de Societate Iesv, etiam trium votorum professi sunt, non tenentur cum manifesto periculo vite inter infideles iussu Romani Pontificis adire, nisi casu, quo seculares ad id tenentur, perente maxima boni communis necessitate: possunt illi huius vite periculum, quia votum illud generale obediendi in his, quæ constitutiones non excedunt, quale est ire quocumque, obligat instar legis ecclesiasticæ, de eadem re lata, vt probauimus hoc lib. 6. cap. 4. num. 23. lex autem ecclesiastica non obligat cum mortis periculo, nisi in rarissimo necessitatis casu, vt probauimus lib. 1. huius tract. c. 18. n. 4. At virtute huius quarti voti obligantur professi quatuor votorum etiam cum manifesto vite discrimine obedire Papæ inter infideles mittenti, quia votum hoc est obediendi Papæ, prout in constitutionibus declaratur: in constitutionibus autem, vt retulimus num. 1. explicatur, inter Turcas, & quoscumque infideles, in qua verbi diuini predicatione manifestissimè est vite discrimen. Et ex his patet solutio ad omnia obiecta proposita num. præcedenti, præterquam ad confirmationem primi argumenti, & ad tertium argumentum, quæ peculiarem solutionem petunt. Sed ad eam confirmationem dico, mentem, & formam illius voti fuisse deuotionem specialem, & affectum abnegandæ voluntatis propriae, & hoc solum intendunt Pontifex illi; non autem vult negare nouam obligationem addi eo voto emisso. Ad tertium autem dico, votum obedientie Pontifici à Dno Francisco emissum non mine totius vite religionis, nullam non generali obedientie voto in professione factam obligationem addidisse; sed id emissum esse à viro illo sancto ad declarandum subiectionem, quam tota sua religio Papæ debebat habere. Quod vel inde constat, quia ceteri professi illius religionis non emittunt speciale votum obedientie Romano Pontifici: nec Dnus Franciscus nomine futurorum religiosorum potuit id promittere, superaddendo nouam obligationem professioni; nec etiam nomine eorum, qui tunc erant sui religiosi, abique expressa eorum facultate. Quare non poterit Pontifex fratres Minores vltra vite religionis præscriptum obligare; & ita faretur Quandis in fine quarti sequentium, in additionibus ad tractatum de voto, propositione 8.

hoc dicentem nulla ratione conuinci posse, & videri illam specialem obedientiam potius personale.

Dum autem constitutiones Societatis Iesv explicant in hoc quarto voto obediendi Papæ, comprehendunt ire quocumque eius iussi, nullo petito viatico, ac sine vlla tergiversatione, aut exculpatione, vt retulimus num. 1. non intelligendum est, quocumque simplicem alicuius iusti impedimenti representationem opponi obligationi huius voti; sed quando friuolæ exculationes proponerentur: quando enim professi iussi à Papa has missiones, humiliter proponerent impedimentum iustum, vt salatis defectum, vel quid simile, nil agerent contra votum, quia eis verbis, abique tergiversatione vlla, aut excusatione, sola hæc, quando friuola sunt, & ad vitandos itineris labores, comprehenduntur; sicut dum iura aliquid exequendum quocumque appellatione remota statuunt, intelligenda sunt de appellatione friuola, vt docet Glossa communiter recepta, cap. ex conquest. vers. post appellationem, de restitutione expoliatorum. At nullum peti à Papa viaticum licet; sed esset etiam contra hoc votum, quamuis non peteretur tanquam debitum, & conditio sine qua non itineris consequendi, quia id sonant illa verba, nullo petito viatico, & non dicitur, nullo exalto. Item, quia in constitutionibus Societatis, part. 7. cap. 1. §. 3. littera E. in declarationibus, solum permittitur representari Pontifici, quæ sit ipsius mens de modo itineris faciendi, an ex elemosinis emendicatis, an alio modo viuendo.

S V M M A R I V M.

Cur emittitur à professoribus Societatis Iesv votum non permittenda relaxationis paupertatis. n. 7.

De qua paupertate intelligatur hoc votum. n. 8.

An liceat his professis agere cum Pontifice de relaxanda hac paupertate, vel admittere relaxationem à Pontifice sponte oblatam, aut præceptam. n. 9.

An si iudicaret Societas relaxationem hanc expedire, possit eam procurare impetrata prius dispensatione huius voti; & an hoc iudicandum sit instar voti non petenda dispensationis voti prius emissi. n. 10.

Societas Iesv renouauit indulto Trident. sess. 25. de regularibus, cap. 3. concedentis religionibus habere bona immobilia. num. 11.

Explicatur qualiter poterit illi renouari. n. 12.

An teneretur illi renouari. n. 13.

Post numerum 15. inueniuntur alia summaria.

Vltra hoc votum solemne emittunt professi trium, & quatuor votorum Societatis Iesv, alia quinque vota simplicia Societatis instituta peculiaria. Primum est de non permitenda paupertatis relaxatione, quod emittitur sub his verbis, iuxta constitutiones eiusdem Societatis, part. 6. cap. 2. §. 1. Promittit nunquam me acturum quacumque ratione, vel consensum, vt quæ ordinata sunt circa paupertatem in constitutionibus Societatis, immutentur, nisi quando x causa iusta rerum exigentium videretur paupertatis restringenda magis. Ratio autem cur Societas votum hoc emittit, est ad præcautionem paupertatis relaxati nem: quippe, vt author est Bonauentura in epistola; à ministris provinciales, & custodes de refranandis rariibus sui ordinis, quæ habetur *tom. 1. opusculorum in fine*, inter multas causas, ob quas religio à primæuo sui instituti seruore labi solet, principem locum tenet paupertatis relaxatio. Quod etiam testatur Carthus. lib. de reformat. claustrali. num. 17. ratioque manifesta est, quia iuxta D. Thomam 2. 2. quæst. 183. art. 2. & D. Bonauentura in breui colloquio, part. 5. c. 6. habetur *tom. 1. opusculorum. & opusculorum de refectione vniuers. c. 4.* habetur *tom. 1. primum religionis fundamentum, in additionibus ad tractatum de voto, propositione 8.*

Summa Th. Sanchez, part. 1. 11.

tum est voluntaria paupertas. Cui consonat Greg. XIII. in extratrag. ascendente, dicens eam esse religionis munitum, ac propugnaculum; quæ duo nomina illi attribuerat P. N. Ignatius in *constit. part. 6. cap. 2. §. 1. & part. 10. §. 5.* Si ergo paupertas fundamentum religionis est, ac propugnaculum, ea destructa corrumpitur religionis edificium. cap. cum Paulus. 1. quæst. 1. Vt ergo hoc subiectionis religiose discipline periculum, & lapsus à suo primo seruatore caueret, eiusque felici processui prospiceret, instituit B. N. P. Ignatius, vt professi trium, & præcipue quatuor votorum, se hoc voto non permittendæ relaxationis paupertatis deuincirent: soli enim professi quatuor votorum ius suffragij habent in congregatione generali, cuius solius est constitutiones Societatis mutare.

Hoc autem votum non intelligitur de quacumque paupertatis relaxatione, sed de paupertate, quod attinet ad redditus, & bona stabilia domorum professorum Societatis admittenda, vt expressè habetur 6. p. constit. cap. 2. in declarationibus, littera A. Vnde non esset reus huius voti violati professor Societatis, qui relaxationi paupertatis quoad alia conuinceret.

Hinc deducitur, non integrum esse professis Societatis agere cum Pontifice de relaxatione paupertatis prædictæ: immo nec si à Pontifice proprio motu facultas concederetur eius relaxandæ, possent ei relaxationi consensum præbere, quia per hoc votum, & procurandæ relaxationis, & illius vltro oblatæ admittendæ facultate se priuant. Si tamè Pontifex bona immobilia obtinere Societati professæ non solum concederet, sed etiam præcipere, teneretur Societas non obstante hoc voto consentire, quia per illud tantum se obligat ad non consentiendum quantum ex parte sua; nec posset se ad resistendum Pontifici imperio obligare.

Quod si arbitrio prudentis, attentis circumstantiis temporum, locorum, & personarum, iudicaretur spirituali Societatis augmento, eiusque feliciori progressui vtilius esse bona immobilia à Societate professæ possideri, possent Societas non obstante hoc voto cum Pontifice de hac relaxatione tractare, obrenta tamen prius dispensatione, & irritatione huius voti de non petenda, vel admittenda paupertatis relaxatione. Ratio est, quia de hoc voto philosophandum est eodem modo, ac de voto, quo quis se astringit ad non petendum alicuius voti prius emissi dispensationem; nec vtdum ea vltro oblata; per votum enim solemne se obligant professi ad prædictam paupertatem seruandam, non possidendo bona aliqua stabilia, & per hoc votum simplex postea emissum, ad non procurandam relaxationem, nec eam vltro concessam admittendam. At non obstante voto emisso non petendæ dispensationis, nec ea vtdi, integrum est, quando iusta causa non seruandi prius votum occurrit, eius dispensationem procurare, obrenta tamen prius huius posterioris voti dispensatione. Ergo idem dicendum est in præsentem casu.

Quare obligationi huius voti de non admittenda paupertatis relaxatione, Societas correspondens, non acquieuit concessioni Concilij Tridentini sess. 25. de regularibus, cap. 3. quæ omnibus regularibus, præter Franciscanos de obseruantia, & Capucinos, indultis bona immobilia possidere, non obstantibus quibuscumque constitutionibus id interdicerentibus: sed cessit iuri suo in secunda congregatione generali coacta anno 1567. canone 2. his verbis. *Congregatio totius Societatis nomine esse cuiusque iuri proueniens ex concessione Concilij Trident. ad habenda bona immobilia in communem in domibus professorum, vel eorum Ecclesiarum, vt iuxta nostras constitutiones, & vota, quæ post professionem emittuntur, paupertatem in professis, ac ipsorum domibus retineamus.* Quamuis enim

X 2

Concilium

Concilium Tridentinum iustissimis de causis ductum fuisse ad eam generalem concessionem indulgentiam ambigi nequeat, dubitari tamen rationabiliter potest, an Societati, aeternis temporum circumstantiis, expeditius esset bona immobilia non possidere re-...

12 Sed duplex circa hanc renunciationem insurgit difficultas. Prior est, an potuerit Societas huic concessioni renunciare? Ratio dubitandi est, quod hanc Tridentini concessio non fuerit fauor aliquis pecu-...

13 Sed dicendum est, id potuisse, quod ea concessio non fuerit fauor aliquis religionum, cuius renuncia- tio cedat in dedecus, & iniuriam status religiosi, qua-...

14 At quamvis quoad huius facultatis usum successerit praedicta Societatis renunciatio, vt tamen adhuc maneret incapax possidendi bona in communi, non sufficit absque Pontificis approbatione. Ducor, quia...

tanti momenti classe Pontifici: sed ipsum absque dubio certior fecit, ab ipso renunciatio hanc approbata est, priori ecclesiastico statuto illa persequente. Et dato hoc non accidisse, postea constituciones Societatis approbavit Gregor. XIII. anno...

Posterior difficultas est, an Societas tunc teneatur supposita hac Tridentini concessione, illi renunciare? Videtur enim ea renunciatio spontanea facta ex gestis praedictae congregationis generalis Societatis, ibi enim propositum fuit, an placeret cedere huic iuri, & omnes responderunt sibi placere. Ex quo loquendi modo videtur Patres ibi coacti sensisse se non...

S V M M A R I V M.

- Explicatur cur professi Societatis promittant, se nec directe, nec indirecte praesens dignitatem, vel praelationem in Societate, n. 16.
Proponuntur rationes probantes intelligi de quacumque praetensione interna, n. 17.
An desiderare ea, vel desiderare hac procurare, sit contra hoc votum? n. 18.
An oporteat procuracionem eam esse aliquo signo externo manifestatam? n. 19.
Qualis, & quanta debeat esse manifestatio per illud signum, n. 20.
An sit contra hoc votum intendere auferre impedimenta uouentis opposita, ne sit Praelatus? n. 21.
An sit contra illud fingere se sanctum, prudentem aut doctum, ut in Praelatum eligatur? n. 22.
Quid intelligatur per illa verba, promitto me nihil alitrum directe, nec indirecte, n. 23.
Quid intelligatur nomine dignitatis in eo voto, & quid nomine praelationis, n. 24.
Post numerum 24. inuenies alia summaria.

Secundum votum simplex, quod professi trium, & quatuor uotorum Societatis Iesv emittunt, est de non procura- a dignitate aliqui in Societate directe, nec indirecte; quod decernitur p. 10. cons. 5. 6. & emittitur h. verbis; Promitto nunquam me acturum, vel p. tenentur, nec indirecte quidem, vt in aliquam praelationem, vel dignitatem in Societate eligi, vel promouear. Cuius voti emittendi causa fuit...

chus Papa in Synodo Romana. cap. 1. & habetur cap. bene. A. 86.

17 Circa huius voti intelligentiam triplex oritur difficultas. Prima est, quid intelligatur per illa verba, nunquam me acturum, vel praesens, nempe, an sit contra hoc votum desiderare has dignitates, vel saltem quacumque actio ex se indifferens, nec manifestans dignitatis ambitionem, quando ex agens intentione in hanc ambitionem ordinatur; an potius necesse sit, vt actio illa in hanc ambitionem directe sit ex se sufficiens signum eam manifestans? Videtur hoc posterius non desiderari, quia est leges aliquem actum interdicentes, aut punientes, intelligatur de actu externo ita manifestato, vt ab actibus cognosci valeat, id ideo euenit, quia excedit humanam potestatem, praecipere, aut punire actus merè merè, nisi vt actui externo accedunt. At cum votum emittatur Deo, atque ex lege naturali legem obligandi fortitur, extenditur ad actus internos. Cum ergo obligatio huius ambitionis cauetur oritur ex voto, extenditur ad illam, quantumvis interna, & latens sit. Secundo, quia per praedictum votum intendit Societas ablegare harum dignitatum ambitionem; hanc autē committitur quocumque actu directo ex sola agens intentione ad obtinendam dignitatem; ergo qualicumque ille sit, opponetur huic voto. Tertio, quia vota paupertatis, & castitatis a religioso emissa comprehendunt actum merè internum; delectatio enim morosa erit facile contra votum castitatis; & non tantum habere proprium, sed velle id habere, est contra votum paupertatis. Ergo similiter contra votum hoc erit quacumque interna dignitatis ambitio.

18 Prima tamen conclusio sit. Desiderare dignitates, & praelationes in Societate, non est contra hoc votum. Constat, quia votum hoc tantum est de non agendo, vel procurando, vt uouens promoueat: at desiderare promoueri, non est agere, vel procurare. Atque ita docet Vazquez 1. 2. quest. 74. ar. 3. dist. 1. 1. 5. cap. 3. in fin. Secus autem esset de desiderio procurandae dignitatis, eo procurandi modo, qui est contra votum hoc; illud enim esse peccatum mortale aduersus hoc votum, quia actus internus, & externus eiusdem obiecti eadem bonitate, & malitia afficiuntur. Cum ergo procuratio illa sit contra votum, erit quoque desiderium talis procuracionis.

19 Secunda conclusio. Non quacumque dignitatis in Societate procuratio est contra hoc votum, sed manifestetur oportet signo aliquo externo, quod sufficienter ex se, siue ratione temporis, siue ratione circumstantiarum concurrentium declarer internam mentem procurandae eo actu dignitatis. Quare si actus externus sit ex se indifferens ad eam ambitionem, vel aliquid aliud manifestandum, non erit contra hoc votum. Ducor primò, quia votum hoc est de non agendo, vel pretendendo ad acquirendam dignitatem, vel praelationem in Societate, quia actus debent esse respectu alienius hominis, quo medio dignitas ac uiranda est. Ergo debent esse tales, vt prudenter, & probabiliter possit homo finitram ex illis ambitionis intentionem colligere; quia aliis id non esset agere, aut oratend. respectu hominis. Secundo, quia p. 10. cons. 5. 6. reddidit huius voti ratio, vt scilicet Societatis sit us conseruetur remota ambitione, que in quavis cot'regatione, & Repub. est maiorum omnium mater. A. huiusmodi ambitio est, quae aliis quoque sufficienter exterius manifestatur; cum enim in terra homines lateat, non paruum lites, & contentiones, quia eodem 5. 6. reddita hac ratione, additur statim; quod vt fiat, omnes professi se nihil unquam ad eam obtinendam acturos uouent, & quos agere animaduerterint, delaturos, vt incapaces, ac inhabiles ad praelationem quamvis habeantur ij, de quibus probari possit, Summa Tb. Sanchez pars 1 l. 1.

quod eam ambissent. Vbi pondero, quod constitutio statim ac proponit votum de non agendo aliquid ad dignitatem, proponit votum denunciandi agentes ad eam obtinendam. Cum ergo denunciari non possint nisi actiones signo externo ambitionem sufficienter manifestantes, videtur aperte colligi votum de non agendo declarari per subsequentia verba, vt intelligatur de actione signo externo manifestata. Praeterea, quia statim subdit panam incapacitatis, quae soli actioni sufficienter exterius declaratae imponi potest. Tandem a posteriori probatur, quia suauissima Societatis gubernatio non pateretur votum innumeris scrupulis expositum, & laqueos plurimos conscientis iniurias, quale esset hoc, si quamuis actionem externam indifferentem comprehenderet, eo quod ad acquirendam dignitatem dirigeretur; passim enim scrupuli irrepent, qui conscientias torquerent, an actiones quacumque externae bonitatem, prudentiam, scientiam redolentes eo dirigerent, vt dignitas, vel praelatio in Societate compareretur, cum haec valde ad ea adipiscendam conferant. Nec obstant contraria adducta num. 17. Nam ad primum fateor, voti obligationem posse ad actus internos extendi; & ita posset promitti nec actu interno curandum, vel agendum aliquid, quo dignitas compareretur: at hoc votum non emissum est de hoc actu interno, vt satis probatum est. Ad secundum dico, posse ambitionem solo actu interno committi: haec ambitio non est comprehensa in hoc voto. Ad tertium non negamus, esse contra hoc votum aliquos internos actus ambitionis, sed tantum dicimus non omnes actus internos esse contra illud; sed contra illud sunt illi soli actus interni, qui habent idem obiectum externum, quod voto opponitur, unde cum voto huic solum opponitur procuratio externa actione sufficienter manifestante ambitionem, erit solum contra hoc votum desiderium huius procuracionis, vel delectatio morosa in hac procuracione; non autem erit contra votum procuratae externa actione, quae ex se non manifestat ambitionem, vel aliquid aliud, quia haec non opponitur voto, vt satis probauimus.

20 Quod si quaeras, qualis, & quanta debeat esse manifestatio ambitionis per illud signum, vt contra hoc votum agatur. Respondeo vt optime in alio simili sentit Suarez 5. tomo in 3. p. disp. 22. sect. 6. num. 16. debere esse ita moraliter certam, vt consideratis conditione, vita, & honestate agentis, & aliis circumstantiis concurrentibus, possit absque temeritate aliqua probabiliter, & prudenter ea vitio dari.

21 Hinc deducitur primò, non esse contra hoc votum intendere etiam directe auferre impedimenta, quae uouenti opponuntur, ne sit Praelatus, dummodo nil aliud agatur, vt praelatio obtineatur, quia inhabilitas, aut impedimentum praelationis est damnnum diuersum à priuatione praelationis, haec enim non continet dedecus, illud autem continet.

22 Secundo deducitur, non esse contra hoc votum fingere se sanctum, aut prudentem, doctum, alique doctibus ornatum ostentare coram superioribus, ambitiose obtinendae dignitatis in Societate intentione, quia fictio sanctitatis, & harum dorum ostentatio indifferens est ad eam ambitionem, vel aliquid aliud manifestandum. Quare dum nullae aliae circumstantiae concurrunt ex quibus sufficienter haec ambitio diiudicari valeat, non est actio ita exterius manifesta, vt sit contra votum.

23 Secunda difficultas est, quid intelligatur per illa verba, promitto me nihil alitrum me indirecte quidem, quid, in qua, sit agere directe, & quid indirecte ad dignitatem, vel praelationem obtinendam. Duplex potest esse verborum illorum intellectus. Prior est, idem penitus per utramque particulam importari, solumque multiplicari, vt professi Societatis Iesv intelligant, quam stricte

sibi hanc ambitio interdicitur, ut cum Hispanè dicimus, *ni es pax per pensamento haer esto*, Ducor, quod reuera modus indirectè ambiendi num. sequenti explicandus, potest appellari directa ambitio, comprehendeturque absque dubio, etsi non explicaretur particula *indirectè*. Atque ita Suarez num. sequenti allegandus explicans, quod statutum dicatur indirectè contra libertatem ecclesiasticam, dicit reuera illud esse in substantia contra illam, ac subici censuris latis in condendis statuta contra Ecclesiam libertatem. Secundo ducor, quia Caietan. in *sum. verb. excommunicatio. cap. 7. & 15. & 17. & 27. & 29. & 37.* explicans varias excommunicationes in quibus comprehenduntur agentes directè, vel indirectè, actiones illis interdicitas, non explicuit has particulas, nec ceteri Doctores, quos viderim, eas explicuere, cum tamen Caietan. exactissime singula excommunicationum verba libariter, quod non leue signum est nullius mysterij in eis particulis latantis, sed eiusdem significationis in vtriusque, positâque esse gratiâ maioris ponderationis.

24 Posterior intellectus est, ut dicatur actio, aut præteritio directa, quando expressis signis, aut verbis dignitas præteritur; at indirecta, quando non ita expressè, sed alio prætextu, aliquo simulato colore; sicut dum Clemens VIII. in sua extravaag. de largitione muneri regularibus prohibita, interdixit illis eam largitionem siue directam, siue indirectam, declarant Sossa in eius expositione, num. 75. & Sorbus in *compendio Mendicantium. p. 1. verb. dicit.* in expositione eiusdem extravaag. §. *tertia generalitas*, ut donatio directa sit, quæ claris verbis fit, indirecta autem, quando re vera est donatio, sed alio quæsito colore palliata, ac simulata; ut cum religiosis rem sibi oblatam, tacitè quæ à se acceptatam iubet alij dari: vel si prætextu mutui, aut commodati aliquid donare animo nunquam rependendi. Et in simili Suarez 5. *tom. in 3. p. disp. 2.1. sect. 2. num. 23.* ait statutum esse directè contra libertatem ecclesiasticam, quando expressè, & directè eam lædit; indirectè autem quando non expressè, & directè hoc declarat, at verè est in libertatis ecclesiasticæ fraudem.

25 Vltima difficultas circa hoc votum est, quid in eo intelligatur nomine *dignitatis*. Et quidem attento iuris rigore, soli Prelati religionis, nempe Generalis, Provincialis, & superior immediatus contentus, dicuntur in dignitate constituti; & proinde cum iuxta *cap. statutum*, in *princip. de respectu. in 6.* litera Pontificis solis personis in dignitate constitutis committi valeant, hi soli ex religiosis eius commissionis acceptandæ capaces sunt, ut dicemus hoc lib. infra. Et ideo in hoc voto idem intelligitur per prælationem, & dignitatem, & solius maioris claritatis gratiâ multiplicatur illa verba. Atque ita P. N. Generalis Claudius Aquaviva explicuit sub hoc voto comprehendit officia Societatis, quæ iurisdictionem ordinariam, aut delegatam habent, qualia sunt Generalis, Provincialis, Præpositi domus professæ, Rectoris, Visitatoris, aut Vicegeneralis, Viceprovincialis, Vicepræpositi, Viceceptoris, cætera autem officia minime. Vnde non erit contra votum hoc procurare officium assistentis P. N. Generalis, magistri novitiorum, ministri, consularis, admonitoris, vel aliorum superiorum, lectoris Theologiæ, aut concionatoris: non enim hæc reputantur dignitates in Societate, ut iam docuitur.

S V M M A R I V M.

Cur professi Societatis I. E. S. V. emittant votum non procurandæ dignitatis extra Societatem. n. 26.
An intelligatur siue directè, siue indirectè? n. 27.
Quid intelligatur nomine prælationis, & dignitatis extra Societatem. n. 28.
Qualiter licitum sit votum, aut iuramentum non procurandi, nec acceptandi Episcopatus, nisi superiore iubente. Proponitur quædam sententia. n. 29.

Licitum est votum non procurandi Episcopatus. n. 30.
Votum, vel iuramentum in nullo euentu acceptandi Episcopatus non licet. n. 31.
Id votum, vel iuramentum profusus non obligat. n. 32.
Votum, vel iuramentum non acceptandi Episcopatus, quantum est ex parte scilicet casu præcepti, obligat. n. 33.
Votum, vel iuramentum absolute emissum, & ubi dubium est de intentione obligationis, est licitum, & obligat. n. 34.
Laudabile est votum professorum Societatis I. E. S. V. non acceptandi Episcopatus, nisi accedens præcepto superioris obliganti sub culpa. n. 35.
Possum illam acceptare, etsi non ad sit præceptum superioris, si occurat casus necessitatis. n. 36.
An liceat acceptare secluso hoc præcepto, quando indicatur expeditius acceptare. n. 37.
An veniantur acceptare iussi acceptare à Pontifice, nulla necessitate ducto? n. 38.
Solentur argumenta contraria. n. 39.
Post numerum 39. inuenies alia summaria.

Tertium votum simplex, quod emittunt professi 26 trium, & quatuor votorum in Societate I. E. S. V. iuxta eius constitutiones. p. 10. §. 6. est de non procurandis prælatione, vel dignitate extra Societatem, & emittitur his verbis. Promitto nunquam me procuraturum, præter sursumve extra Societatem prælationem aliquam, vel dignitatem, nec consensurum in mei electionem, quantum in me fuerit, nisi coactum obedientia eius, qui mihi præcipere potest sub pœna peccati. Cuius voti duæ assignantur rationes eo. §. 6. Prior est, ut vnusquisque propria, & proximorum saluti iuxta nostræ professionis humilitatem possit vacare. Posterior, ne Societas suis subditis, qui ad propositum sui finem sunt valde necessarij, priuetur.

Et quamuis in hoc voto non dicatur, directè, nec indirectè, sicut in voto non ambiendi dignitates intra Societatem dicitur; at, ut probauit n. 26. comprehenditur quoque indirectè procuratio. Quid autem sit procurare, aut præterdere, satis explicuimus in præcedenti voto à num. 18. vique ad 25. idem enim est in hoc sentiendum.

Nomine autem prælationis extra Societatem intelligitur Episcopatus, Abbatia habens iurisdictionem quasi Episcopalem, & quodcumque aliud officium iurisdictionem in foro externo habens in sibi subditos, ut vicariatus generalis Episcopi, & similia. Nomine autem dignitatis extra Societatem intelligerem Cardinalatum, aut aliam dignitatem in Ecclesia aliqua, etsi prælatione careat; vnde professi intendentes esse alicuius Ecclesiæ parochi, non agerent contra hoc votum, quia officium parochi, nec est prælatio, nec dignitas.

Sed difficultas, quæ in hoc voto maxime vrget, est, 29 qualiter sit licitum. Et cum contineat duas partes, quarum prior, non procurare Episcopatum; posterior autem, non consentire electioni, nisi præceptum legitimi superioris ad eum acceptandum cogat, vtraque pars non caret difficultate. Et videtur illicitum, quod, quæ votum minoris boni non obligat, ut potest est contra consilia: status Episcopalis est maioris boni, quam religionis, ut restatur D. Thomas ab omni acceptus, 2. 2. q. 184. art. 7. Si ergo votum non assumens religionis est omnino irritum, tanquam impeditur tum meliorem; à fortiori irritum erit votum non procurandi Episcopatus. Secundo, quia D. Gregor. 1. *epist. 6.* & refertur *cap. unico. dist. 85.* iubet Ioannem Episcopum inquirere, non Archidiaconus Florentinum iureiurando se astrinxerit ad Episcopatum non acceptandum. Quare videtur id iuramentum illicitum esse; alias enim de hoc non inquireretur, tanquam nihil conferenti, ut ob iuramenti temeritatem tanquam indignus ab Episcopatu repelleretur. Tertio, quia

quæ D. Gregor. in *regis. lib. 6. cap. 169.* & refertur *cap. in scripturis. 8. quest. 1.* relatis his verbis Ioannis vlt. *Simon Ioannis amas me? pascis oues meas*, sic ait. Ex quibus verbis colligitur, quia si is, qui valet, omnipotentis Dei oues tenuit pascere, ostendit se pastorem summum minime amare: si enim vigenitus Patris pro explenda vtilitate omnium de vigenito Patris egressus est ad publicum nostrum, nos quid dicaturi sumus, si secretum nostrum prapponimus vtilitati proximorum? Vbi Glossa *verb. minime*; hinc colligitur credetrem se dignum peccare mortaliter, si Episcopatum sibi oblatum recusat. Quartò, quia in hoc voto videtur præponi bonum priuatum publico, dum viti sancti, & religiosi, qui aded viles Ecclesiæ Dei essent, si Episcopatum præcellerent, illum fugiunt, ut suæ conscientie tranquillitati, bonoque suo priuato consulat. Quintò, quia id votum perfectioni obedientiæ repugnat, dum petit præceptum sub culpa cogens, ut possit professus Societatis acceptare Episcopatum, quia perfectissima obedientia exigit, subditos voluntati superioris, qualitercumque cognita, nullòque eius præcepto expectato, obsequi, ut probauimus hoc lib. 6. c. 3. n. 3. Et confirmatur, quia si Pontifex non imponendo præceptum, sed tantum ordinando, ut acceptaret, conferret professio Episcopatum, non conferret professus acceptans assumere ex propria voluntate, sed ex Pontificis obedientia; sicut in aliis rebus censetur religiosus ex obedientia operari, quando superiorum ordinationes sine obligandi animo impositas exequitur, quod ex perpetuo religionum vsu constat; etsi que intolerabile, & profusus à religio instituto alienum, in his solum superiori obtemperare, quæ sub aliqua culpa præcipit. Ergo iniquum est vocare non alicui Pontifici offerenti Episcopatum obedire, nisi quando sub præcepto ad culpam obligante acceptare iubet. Tandem, quia potest occurrere casus tam vigenitus necessitatis ad proficiendum salutis fidelium inter hæreticos, vel infideles, vt teneatur quispiam acceptare Episcopatum vltro sibi, & absque vlllo præcepto oblatum. Ergo illicitum est votum non acceptandi, nisi quando præceptum superioris cogit: & ideo votum, vel iuramentum Episcopatum non acceptandi damnatur D. Thomas in 3. *dist. 39. quest. 1. art. 3. quest. 1. ad 3.* & ibi Ricard. *art. 2. quest. 1.* Glossa *cap. unico. verb. sacrosancti. dist. 85.* & in *cap. finali. verb. confirmati. 2. quest. 4.* Abbas *cap. si verò. num. 4. fin. de iureiurando.* & ibi Alexander. de Neuo num. 2. Selua de *iureiurando. 3. p. quest. 1. num. 21.* Bellameca num. 16. in *prima salut. Anton. 2. p. tit. 10. cap. 6. in principio. casu 3.* Fortunius de *vltimo fin. illatione 2. & principali. num. 3.* Angel. *verb. iuramentum. fin. num. 3.* Syluest. *verb. iuramentum. quest. 1. casu 5.* Nauarr. *summa cap. 12. numero 16.* Palacios 4. *dist. 1. 38. dist. 1. fol. 826. col. 1.* expressè dicens esse illicitum, quamuis expressè eximatur præcepti casus; & forsitan licitum esse, quando solum gratia vitandi honores, & amplius redditus id votum exiteretur. Barbosa 1. *alia. 15. §. eleganter. num. 28. & 30.* *soluto matrimonio. Azor tom. 1. instit. moral. lib. 11. cap. 1. quest. 1. §. quæres, an huiusmodi iuramentum.* Non tamen conueniunt Doctores hanc hoc votum, vel iuramentum, esse sit illicitum, oblegentiam Glossæ. *dicto cap. finali. verb. confirmati.* asserit obligare, & D. Anton. & Selua proximè allegati sic distinguunt; quando amore publici ductus vocens admittere vellet Episcopatum, dicitur non obligare; sed quando amore priuato, non vt colit, sed vt præsit. Sed Glossæ. *in cap. unico. verb. sacrosancti. dist. 85.* clarè denotat non obligare; ait enim posse illum non obstante iuramento creati Episcopum, & idem sentit ceteri auctores allegati.

30 Prima tamen conclusio sit. Votum non procurandi Episcopatus est licitum, & omnino obligat. Et hæc conclusio nonnullis, quem viderim, dubitatur: & ratio est, quia illicitum est procurare Episcopatum, ut defendit D.

Thomas communiter receptus, 2. 2. *quest. 185. art. 1.* atque ita D. August. *lib. 19. de ciuit. Dei. cap. 19.* & refertur *cap. qui Episcopatum. 8. q. 1. ait.* locum superiore, etsi administraret, vt decet, indeceter tamen apperi; & D. Gregor. *lib. 7. epist. 110.* & refertur *cap. finali. 1. quest. 6. ait.* vltro ambiendè, vel importunè se ingentem, esse omnino repellendum; & D. Chrysolom. *homil. 5. in Math. ait.* desiderantem primatum in terra, inuenturum confusionem in celo; nec inter seruos cenferi computandum, qui de primatu traclauerit, & id quidem vanitatis esse. Et ratio est manifesta, quia vel Episcopatum procurans, dignum se, & sufficientem ad id munus obicum reputat; & hoc vanissime præsumptionis est, vt dixit D. Chrysolom. proximè allegatus; tor enim sunt in Episcopo requisita, vt salua humilitate, nemo se dignum reputare valeat: si autem non reputat se dignum, peccat grauius Episcopatum procurando. Insuper non caret temeritate, multis, & grauibus periculis se exponere vltro, quæ Episcopalis muneris obligatio secum affert, & vltro se offerre, illamque procurare. Vnde D. August. *epist. 148. ad Valerium,* & refertur *cap. ante omnia. dist. 40.* asserit, nihil esse in hac vita difficilius, laboriosius, periculosius Episcopi officio. Si ergo Episcopatum appetere, aut procurare, illicitum est, votum illius non procurandi licitum, & obligatorium erit.

Secunda conclusio. Votum in nullo penitus euentu 31 acceptandi Episcopatus sibi oblati est illicitum, & temerarium. Ratio est, quia potest occurrere casus vigenitus necessitatis, vt si nullus alius idoneus reperiretur, qui Episcopatum illi præcelleret, v. g. inter hæreticos, & infideles, in quo euentu esset præceptum sibi mortali obligans ad acceptandum, vt recedè docet Archidiaconus *cap. si electio. num. 2.* & ibi Ioan. Andreas *num. 5. de electione. 20. 6.* Syluest. *verb. Episcopatus. quest. 3. fin.* atque ita in hoc casu intelliguntur *cap. in scripturis*, relatum pro contraria sententia num. 32. in 3. argum. vbi D. Gregor. damnat reculare Episcopatum, vt colligitur ex eius verbis, ibi: *Quies itaque nobis appetenda ex corde est, & tamen pro multorum lucro aliquando postponenda.* Nam sicut toto desiderio debemus occupationem fugere, ita si desit qui prædicet, occupationis onus libenti necesse est humero subire. Insuper, etsi necessitas non sit tanta, vt ipsa sola obliget, potest accedere præceptum superioris obligans ad acceptandum. Quare cum id votum non excludat hos casus, illicitum, & temerarium est: & in hoc casu intelligendi sunt Doctores numero 32. citati. Quare D. Thomas 3. *dist. 39. quest. 1. art. 3. quest. 1. ad 3.* relatus ibi pro ea sententia dicens, votum non acceptandi Episcopatus esse illicitum, reddidit rationem, quia obedientiam superiori excludit, quibus in hoc ex necessitate præcepti obtemperandum est.

Hinc deducitur, hoc votum, vel iuramentum esse 32 penitus irritum, quod docent auctores num. 32. allegati, præter paucos, quos ibi dixi. Ratio est, quia etsi non acceptare Episcopatum seclusis casibus, in quibus acceptandi præceptum est, sit licitum, ac proinde voti, vel iuramenti materia; quia tamen per modum vnus complexi promittitur totum illud, nempe in nullo euentu acceptare, totum votum, vel iuramentum contruit, nec oblati etiam in casu licito, iuxta doctrinam, quam tradidimus lib. 4. cap. 10. vbi etiam explicuimus, quid in dubio vtro horum modorum promissum sit.

Tertia conclusio. Votum, vel iuramentum non acceptandi Episcopatus, quantum est ex parte promittentis, vel iurantis, nisi præcepto aliquo stringatur acceptare, est licitum, ac proinde obligat sub mortali ad non acceptandum, secluso illo præcepti casu. Probatur, quia, vt optime docet D. Thomas 2. 2. *quest. 185. art. 2. corpore, & quodlibet. 5. art. 2. corpore. & ad 2.* ab omnibus receptus, licitum est, & laudabile secundum priam

43 Sed dicendum est, cuius privato integram esse, & toti religioni cedere iure suo, vt peccata occulta deferantur semper superiori, nulla premissa correctione fraterna, ac proinde sine deferentem nullius culpæ reum futurum. Probatur, quia ratio potissima, qua ductus Christus Saluator noster instituit, quod correctio fraterna præcederet in delictis occultis, ea fuit, ne peccator inuitus patiens suæ famæ iacturam manifestaret superiori suo peccato occulto, quasi desperans, ac furens ob infamiam, peior efficeretur, ac proinde frustraretur correctio fraterna suo fine, qui est fratris emenda. Quæ ratio omnino cessat, quando corrigendus sponte sua cedit iure conservandæ suæ famæ (quo iure cedere posse, siue sit dominus suæ famæ, siue non, probabimus latim) quia iam nulla iniuria afficitur detecto suo peccato superiori, scienti enim, & volenti nulla sit iniuria, *regul. scient. de regul. iur. in 6.* Ergo valet prædicta renunciatio, vt excusetur à culpa omissionis correctionis fraternæ, denūciatio eam omnia peccatum occultum superiori. Et confirmatur hoc exemplo. Sigillum confessionis tam arctè à Christo institutum est, vt facilius fieret confessio, sciente peccatore in nullo euentu absque sui ipsius voluntate peccatum suum manifestandum. Itaque non fuit finis tam arcti præcepti sola conservatio famæ peccatoris, si enim hic solus esset finis, liceret vtique propter bonum commune manifestare peccatum auditum in confessione, sed finis fuit maior confessionis facilitas. At quia hic finis obtineretur, quando ex sola licentia consentientis manifestatur suum peccatum, fatentur omnes validd, & licet ex consentientis licentia reuelari confessionem. Sic ergo quamvis Christus instituerit præmitti correctionem fraternam delicti occulti denunciationi, non ob solam peccatoris famam conservandam, sed vt ea conservata melius obtineatur finis correctionis fraternæ, qui est peccatoris emenda, non obstat huic fini, quando ex ipsius peccatoris ceditis iuri suæ famæ licentia manifestatur delictum superiori non præmissa correctione fraterna; ac proinde nec cedens huic iuri, nec ipsum superiori deferens peccabit. Et sicut quando consentiens præbet facultatē confessioni reuelandi sua peccata, non eximit illum à iuris diuini seruandi figilli obligatione, sed tollit materiam præcepti, quæ est non reuelare peccata absque licentia parentis, & subinde cessat in hoc casu præceptum: sic cedens iuri suo non eximit denunciantem à præcepto vniuersali correctionis fraternæ præmittendæ denunciationi, sed tollit materiam, quæ est, vt ea præmittatur, nisi peccator cedat iuri suæ famæ. Secundo, quia siue quilibet sit suæ famæ dominus, vt multo verior opinio ait, siue solum sit dispensator, qualis est vitæ, & membrorum, potest ex causa iusta, & validè, & licet cedere iuri suo, patiendæ famæ iacturam, ductus honesto fine. Et ideo optinè dixit D. Thomas 2.2. *quæst. 73. art. 4. ad 1.* cuiusque arbitrii esse detrimentum suæ famæ pati, nisi hoc vergat in damnum aliorum, quod absque dubio admittunt omnes dicentes hominem esse suæ famæ dominum. Sed etiam dicendo esse solum dispensatorem, id patet, quia nemo est dominus suæ vitæ; at potest illam periculo exponere pro causa honesta, vt pro defensione Reipublice vitæ honestæ. Item penitentem ductus sceleris, mortis pœna afficiendus potest se iudici deferre, vt sui peccati pœnam subeat, teste Soto de *secr. memb. 1. q. 3. in 5. argum. pro 3. conclusi.* Item licet, iuxta verissimam sententiam, Carthusianus propter bonum suæ religionis pariter vitæ dependentium abstinendo à carnibus, quando medici indicant illarum esum ipsi necessarium esse, vt vitam tueatur. Cum ergo religiosus cedat iuri suo, volens pati famæ suæ dependentium, referat suo delicto occulto superiori, absque præuia correctione fraterna, dicaturque honestissimo fine, nimirum maiori submissione, & vtilitate propria, & vtiliori, ac efficaciori directione, quam acquirit patendæ à superiore consilio eius peccati, & maiori quamdam securitate à reciduo; fa-

ciat non tantum licet, & validè, sed etiam laudabiliter. Et hinc constat solutio ad primam, & secundam rationem, quæ adduximus pro prima sententia num. 45. & ideo hanc conclusionem sustinent Bañez 2. 2. *q. 15. art. 8. dub. 2.* in responsione ad secundam partem prioris confirmationis. 7. *argumento versam ad aliud.* 6. *fol. 291.* Valencia 2. 2. *dispositione 3. q. 10. puncto 1. col. 9. §. quinque casus est.* Ribadeneira de *insti. Societatis 1. s. v. c. 34. §. esto presupuesto.*

Secunda questio An in Societate Iesv licet quodcumque delictum occultum deferre superiori, nulla correctione fraterna præmissa? Quæ in re Philareus de *officio Sacerdot. 1. p. 2. lib. 4. c. 14.* damnat tanquam impium statutum religionis decernens vitia occulta immediate deferenda superiori. Dicitur primò, quia etiam factibiles quilibet esse suæ famæ dominum, fatentur quoque culpam esse illam prodigere: at reliquus cedens iuri suo, vt immediate quodcumque suum delictum deferat superiori, nulla præmissa correctione, prodigit famam suam, permittens se infamari contra diuinum præceptum; ergo peccat. Secundo, quia D. Thomas *quodl. 11. art. 13.* asserit non posse tradi generalem regulam propter diuersas subditorum, & Prælatorum conditiones, quando possit delictum denunciari Prælato, non præmissa correctione fraterna: potest enim superior tyrannicè se gerere erga subditos, & non esse ita prudens, vt confidat possit fore, vt paternè corrigat subditum. Ergo statutum religionis, vt semper delicta occulta manifestentur superiori, iniustum est, vt pote quod regulam generalem tradit in casu, in quo tradi non potest. Tertio, quia est contra præceptum Christi Matth. 18. iubentis correctionem fraternam denunciationi peccati occulti præmitti: nec potest dici hoc præcepto non ligari religiosos, cum sit generale omnibus fidelibus, & institutum ad cauendum infamiam proximis, & potissimum apud Prælatos, qui malum subditi opinionem concipientes, plus poterunt ei nocere. Cum ergo id non liceret manifestare cuiusdam priuato, qui possit sua autoritate prodesse ad huius correctionem, nisi præmissa huius correctione, vel quando huius correctionis vtilitas desperaretur, quia etiam non licebit manifestare superiori. Quarto, quia D. Thomas 2. 2. *q. 3. art. 7. ad 4. ait.* proclamationes, quæ in capitulis religiosorum fiunt, in quibus aliqua delicta eorum occulta publicantur, licitas esse, quando delicta sunt leuia; secus si delicta essent graua: & in *insti. ad 5. ait.* religiosos non tenent obedire Abbati præcepti, vt sibi denuncietur peccatum occultum fratris, non seruato ordine fraternæ correctionis, quia id præceptum est aduersus diuinam legem. Quam doctrinam frequentissima Doctorum sententia amplectitur. Ergo cum hoc statutum aduersetur huic doctrinæ, erit iniustum.

Alij autem modestius loquuntur dicentes supposita 45 proprij iuris denunciatione, hoc religionis statutum inueniens hæc reuocatio licitum esse, at videri durum, & minus aduersum. Ita docent Bañez, & Petrus de Le-desma nr. sequenti allegandi: dupli autem ratione Prior est, quia id statutum rigidissimum est, quia non leuis perturbatio ansa dabitur in ore religiosi non valde perfecti, videtur enim sua occulta superioribus patet. Item explicem sententiam, præmitto posse ac nulla correctione præmissa, denunciat tum Prælato, non vt iudici, sed vt Patri, si prudens, qui cautè procedit, & sperat ut is corrigat, meliusque ad peccatoris emendam, & ad recidui proficiat. Quod etiam non admodum a recidui tenent Adrian. 4. *q. 1. §. 1. art. 1. §. 1. in principio.* & Cordub. in eum locum, Nauar. *inter verba.* 1. *q. 3. in 2. ad. concl. 2. col. 44. num.*

num. 113. Nauarra *lib. 2. de restit. c. 4. in noua ed. p. 2. dub. 12. num. 120.* nisi, inquit, sit probabile recidui periculum. At negari nequit esse probabilissimum, & meo iudicio verius. Ducor autem, quod in correctionis fraternæ præcepto sint potius emenda fratris, & eius spirituale bonum spestanda, quod illius finis sit, quia, vt docet Aristot. 10. *Rhetoricorum. cap. 9.* leges interpretari debent ex vtilitate Reipublice, non ex legis inspectione, quæ in literis est. Ergo, si tradatur fratrem melius corrigendum per Prælatum, poterit ei id indicari. Secundo, quia maius bonum spirituale præferendum est damno temporali propriæ famæ subditi, etsi id medium non sit præcisè necessarium, sicut medicus prudenter adhibet actiorem medicinam, si multo vtilior agro sit, quamuis non sit simpliciter necessaria. Vnde rectè D. Thomas, & Doctores statim allegandi asserunt, correctionis ordinem in tantum esse seruandum, in quantum à charitate pendet, ita vt huius ordinis seruandi regula sit charitas ipsa, & quod magis expedire videtur. Sed in nostro casu charitatis perfectio exigit, vt immediate denunciatur Prælato, cum inde maius bonum spirituale fratris redundet; ergo ita fieri licet. Tertio, quia detrimentum famæ, quod oritur ex denunciantis secretò faciendæ Prælato, tanquam Patri, quando Prælati prudens est, modicum est, vt tradunt Ricardus, Rosella, Angelus statim allegandi: quod adeò verum est, vt ratione huius modici detrimenti existimant multi non penitentem auctoritatis Doctores, non esse letha, peccatum occultum proximi viro ita prudenti detegere, absque vlla iusta causa; & quando Prælati ita prudens est, vt diximus, non minuetur proximi fama ex eius lapsu, quin potius ex feruore, quo ad primum statum restituitur, eius bona opinio augebitur. Et confirmatur, quia religiosus, vt pote qui perfectionis statum profectur, non tanti propriam famam æstimare debet, vt maiori bono suo spirituali, quod ex denunciantione Prælato faciendæ confurgit, eam præferat, cum fama solum sibi necessaria sit, vt proximis exemplo eluceat, spiritualique augmento eorum deseruiat, & sua fama potius sit religionis; ac proinde ipsi non est integrum agere aduersus aufferentem illam, sed solum religioni, vt infra dicemus. Quod si opponas, non integrum esse pecunias modicas alicui aufferre propter maius eius bonum spirituale: ergo à fortiori non licebit famam ledere, quæ omnibus fortunæ bonis meritò præponitur. Respondetur, argumentum non vrgere: quod si vergeat, probaret vtique, nec licere famam illi aufferre denunciando Prælato, quando id ad eius emendam esset omnino necessarium, quia non licet illi aufferre pecunias ob similem necessitatem: immo tenetur quisque pecunias domino reddere petenti ad formicandum, vel aliud delictum, quod non est contra iustitiam, perpetrandum. Non ergo vrget argumentum, quia diuersum est in fama, & in aliis bonis temporalibus; aliorum enim ablatio non ordinatur ad fratris emendam: at secus est de ablacione famæ. Obijcies secundò, pluri subditum suam famam facere apud Prælatum, quam apud alios, quia Prælati potest plus ei nocere; atque ita non modicum est hoc famæ detrimentum. Respondetur, imprudenter esse hanc tantam æstimacionem, si Prælati sit ita prudens, vt dixi us. Tandem ducor, quia hæc sententiam docent vii grauissimi, nempe, D. Thomas *quodlib. 11. art. 13.* D. Bonauent. in illud Luca 17. *Si peccaueris, &c.* Ricardus 4. *distin. 19. art. 3. questione 1. corpore.* Geston 1. *parte 1. de correctione fraterna. al. habet. 34. littera T. v. §. quare sciendum.* Gabriel in *canone Missæ. l. 74. lit. V. l. Antonin. 2. parte. 1. cap. 6. §. 4.* Abulen. *cap. 18. Maib. questione 98. ad finem. Rosella. verb. inquisitio.* Angelus *ve b. denunciatio. numero 10.* referens Vualdensem & Gillelmum de Mara, & dicens esse omnium Doctorum oed nisi Franciscani, Mayron 4. *dist. 21. questione 4.* Syluester *verb. cor-*

relio. questione 7. & 16. Tabiena questione 1. numero 2. Armilla numero 6. Alteni. *sum. m. 1. part. lib. 2. tit. 67. art. 6. ad finem.* Aucualo de *correctione fraterna. proposi. 3.* Grassus 1. *p. de off. lib. 2. cap. 69. num. 30.* Philarchus de *officio sacerdotis. t. 1. part. 2. lib. 4. cap. 14.* cum autem hucusque, Emmanuel Sà *summa. verb. correctio. fin.* Salmcron in *hist. Euang. part. 3. t. 1. fol. 622. §. 3. §. hoc seruetur.* & §. sequent. Idem tenent multi viri sapientissimi nostræ ætatis, vt refert Nauar. tacitis nominibus, *lib. 2. de correctio. cap. 4. in noua editione. part. 2. numero 112.* Ribadeneira de *insti. Societatis 1. s. v. cap. 34. §. 1. tercia porque.* Idem tenent cum hoc temperamento, quando Prælati melius corrigeret, Manuel in *summa.* vbi de ordine iustitialis. *cap. 4. concl. 8. numero 10. sine.* Vega 1. *tom. sum. cap. 71. casu 43.* & idem videtur tenere Aragon 2. 2. *questione 33. art. 7. dub. penult. in fine.* vbi admittit, homini amicum peccatis posse peccatum denunciari ob melioris correctionis spem.

Vbi autem dubium esset, an Prælati non melius corrigeret, non potest ei peccatum occultum denunciari, non præmissa correctione fraterna, vt bene Abulen. numero præcedenti allegatus. Et idem intelligendum, vbi dubium esset, an Prælati prudenter procederet, & vt Pater, quia in hoc dubio valet possessio iuris propriæ famæ, quod subditus habet, ac præceptum euangelicum in eius fauorem editum, vt denunciantioni cuiuscumque peccati occulti præmittatur correctio fraterna. Vtrumque tamen intelligendum est, nisi vergant capitula in damnum commune, vel alicuius priuati, quia in hoc dubio ea essent statim denuncianda: præualt enim bonum commune, & possessio iuris illius tertij, vt à damno sibi imminente præferatur.

Hoc supposito, conclusio sit. Non potest peccatum 48 occultum religiosi Societatis Iesv denunciari superiori tanquam Iudici, non præmissa euangelico fraternæ correctionis ordine. Constat ex iis, quæ asseremus conclusionem 3. in ratione, vbi referemus Doctores concedentes posse denunciari Prælato, non præmissa correctione fraterna, lumitate tamen, quando denunciatur vt Patri. Et de hac denunciantione loquitur D. Thomas relatus numero 49. in vltimo argumento, & communis sententia cum sequens, & constat ex eius verbis in *ca. solutione ad 4.* solam enim proclamationem in Capitulis religiosorum damnat, in qua publicarentur peccata occulta. Quod quam diuersum sit à denunciantione facta occultè superiori, vt Patri, quis non videat? Et in *soluione ad 5.* manifestè etiam loquitur de denunciantione iuridica: rationem enim reddit his verbis; quia Prælati non est Iudex occultorum, sed solus Deus: & tenet in propriis terminis, loquens de Societate Iesv, Ribadeneira de *insti. Societatis 1. s. v. cap. 34. §. Todo esto.* & in solutione ad 5. argumentum, Et ratio est manifesta, quia aduersus charitatem esset, nullo tentato medio iustior ex his, quæ Christus Matth. 18. ad emendam fratris instituit, incipere à rigidissimo, quale est denunciantio iuridica. Præterea, quia Christus hoc tantum medium instituit, quando cetera media tentata nihil proficiunt. Tandem, quia licet in Societate Iesv renuntietur proprio iuri, vt delicta occulta immediate deferantur superiori, adhuc dicendum esset, eam denunciantionem intelligendam esse, non de denunciantione tanquam Iudici, sed tanquam Patri facta, quia in dubio præsumitur actus ita gultus, vt sit finis, quam fieri potest onerosus; vt multis citatis probat Menochius de *presumptionib. lib. 6. nota presump. 9.* & semper quoque præsumitur gestus eo modo qui agent vtilior esse potest, vt tradit Bartol. 1. *gerit. numero 21. ff. de acquirenda hereditate.* Tiraquell. de *retractu lignagier. §. 30. glossa. num. 34.* Menochius de *presumpt. lib. 3. presump. 1. §. 6. numero 16.* Cum ergo in renunciantione hac tantum fiat mentio de denunciantione faciendæ superiori, & non explicetur, an

manet satisfactum argumentis contractis propositis numero 58.

37 Quarta conclusio. Tenetur etiam professus ex hoc voto hoc timen ambitionis denunciare, etiam si detegens dicat, se dicere in confessione, immo etiam si genu flexo, factoque signo Crucis, & confessione dicta, hoc secretum detegat, dummodo non vero fatendi animo id dicat, quia adhuc non est sigillum confessionis: & quamvis de iure naturæ simile secretum seruandum sit, at id deficit, quando delicta sub eo secreto commissa sunt in damnum communitatis, & pendet in futurum, vt supponimus hic contingere, sicut idem probauimus de impedimentis matrimonij lib. 3. de matrimon. disputacione 13. numero 6. Dixi, vt supponimus hic contingere, quia si se detegens resipuerit, siveque delicti ambitionis penitentia ductus se alicui detegeret gratiā petendi consilij, vt animæ suæ bono consulere, nullatenus potest denunciari, tum quia huiusmodi detectio ordinatur ad confessionem sacramentalem, sicut dum quis scribit peccata sua, vt ea fateatur, inueniens papyrus deperditam tenetur præcisâ obligatione sigilli quasi sacramentalis ea tegere, eo quod scriptio illa ad confessionem sacramentalem ordinatur. Similiter ergo detectio hæc ordinatur ad confessionem sacramentalem, & querendum lapsus remedium.

58 Non est opus regulariter, vt hanc denunciacionem præcedat secreta monitio, tum quia in delictis contra bonum commune omnes fatentur non esse necessarium præmitti hanc correccionem, quia rarissime præsumitur eam profuturam, tum etiam, quia supra numero 53. latè probauimus inter religiosos regulariter non exigi hanc secretam monitionem. Et hæc conclusio vera est, etiam si dubitetur an superior prudenter procedat, & tanquam Pater, quia in delictis contra bonum commune esse faciendam hanc denunciacionem, non præmissa correccione fraterna, probauimus n. 50. Hæc autem ambitio est contra bonum commune, vt probauimus n. 56.

39 Hinc deducitur, teneri professum ratione huius voti, huiusmodi ambitionem denunciare non præmissa correccione fraterna. Probatur, quia se obligat ad denunciandum in quantum licitè potest. Cum ergo licitè possit, non præmissa correccione fraterna, tenebitur ad id ratione huius voti. Quod etiam comprobatur doctrina, quam tradunt Angelus verb. demeritiano. numero 10. & Syluester verb. correccio. questione 7. vbi dicentes posse denunciari peccatum occultum immediate Prælo, qui vilius creditur corrector, subdant esse obligatum ad ita faciendum, quando accedit præceptum superioris. Ergo etiam idem dicendum est, quando accedit obligatio denunciandi ex voto.

60 Vltima conclusio. Si dignitatem ambientem certissime constet plenè esse emendam, ita vt nullum postmodum recidui periculum probabiliter timeatur, nec sit aliqua in futurum dependentia, & eius delictum occultum sit, non tenetur professus ratione huius voti cum denunciare. Ducor primò, quia delinquentis plenè emendatus non potest licitè denunciari Prælo, vt probauimus numero 14. Ergo nec votum potest obligare ad eum denunciandum. Et confirmatur, quia votum obligat instar legis ecclesiasticæ de eadem re editæ: at lex ecclesiastica iubens delictum denunciari, non comprehendit delictum occultum omnino emendatum, tunc enim cessat finis propter quem id præcipitur, qui est correctio fraterna, & euitatio damnorum, vt tradunt omnes. Ergo idem est dicendum de voto denunciandi. Secundò, probatur ex ipsa voti formula ibi: *si quem sciam procurare, vel præcedere, quæ verba de illo solum agunt,*

qui de præsentis aliquid huiusmodi molitur: non ergo extendenda sunt ad eum, qui omnino emendatus est. Dixi autem, quando peccatum est occultum, quia si peccatum fuit publicum, licet emendatum fuerit, subest adhuc obligatio denunciandi, vt tradit Sotus libro 5. de iustia. art. 1. ad finem corporis, vers. & hinc sumenda, & de secreto, membr. 2. questione 6. dub. vltima. post 2. conclus. Quod & communione tenent Doctores in tractatu de denunciacione; quia tunc denunciatio non ordinatur ad solam emendam, sed ad delicti punitionem, & satisfacionem eorum, qui ex delicti scandalum passi sunt. Insuper dixi, si nulla sit in futurum dependentia; potest enim contingere, vt ambiens sit plenè emendatus absque relapsu periculo, & tamen ex negotiatione præterita res taliter dispositæ maneant, vt certitudine morali præsumi possit fore, vt dignitatem allequatur, & tunc votum obligabit ad rem totam Societati, vel eius Generali detegendam, vt impediatur dignitatis consequutio ambitiosè procurata, quod est hinc, vt constat ex p. 10. constitut. §. 6. Et confirmatur, quia ideo p. 8. constitut. cap. 6. §. 2. vbi agitur de Præpositi Generalis electione, præcipitur omnibus sub excommunicationis latæ pœna, vt illos omnes denuncient, quos nouerint tale munus affectasse, vel affectare, obligando tantum denunciare sic ambientes ab obitu Generalis præteriti, vsque ad electionem præsentis; quia donec Generalis electus sit, præsumitur dependentia ambitionis præterite quoad suum effectum: quando autem dubium est, an plenè sit emendatus, vel an cessarit omnino recidui periculum, est vtique denunciandum sine præmissa correccione fraterna, quia id in omnibus delictis probauimus num. 56. nedum in hoc quod est contra votum commune.

S V M M A R I V M.

Cir professi Societatis promittunt, si in Episcopos eligantur, audire consilium Generalis, vel alicuius ab eo deputati. num. 61.

An sint iam electi Episcopi subditi Generali Societatis IESV, aut teneantur audire & sequi eius consilium? numero 62.

An hoc consilium sit circa solum rectam Episcopatus administrationem? n. 63.

Vltimum votum simplex, quod emittunt professi trium, vel quatuor votorum Societatis IESV, iuxta eius constitutiones. p. 10. §. 6. emittitur sub hac forma. Insuper promitto, si quando acciderit, vt hac ratione in Prælo alicuius Ecclesiæ promoueat, pro cura, quam de animæ meæ salute, ac recta muneris mihi impositi administratione gerere debeo, me eo numero, ac loco habiturum Præpositum Societatis generalem, vt nunquam consilium audire detretem, quod vel ipse per se, vel quis alius de me dicitur, quem ad id ipse sibi substituerit, dare mihi dicturum, si per esse promitto, sicut meliora esse, quam scietem venerint, iudicabo. Cuius voti non dicitur eo. §. 6. quod professus Societatis Episcopus sit subditus: alicui superiori enim ab obedientia cuiuscunque superioris exemptus, solumque Papæ subditus, generaliter de omnibus religiosis ad Episcopos hoc lib. 6. c. 6. n. 2. sed quia sponte sua obligat ad habendum consilium, eiusque consilium, quando ea ad Dei obsequium magis fuerit: est enim valde expediens in quocunque bonos, prudentesque viros, qui sibi consulant, hinc Principis Patricius lib. 6. de Regno, & Regis institutio. n. 10. Hinc

62 Hinc sequitur, professum Societatis ad Episcopatum promotum, quamvis non teneatur obtemperare Præposito Generali, vel alicui per eum designato, tanquam superiori, teneat tamen audire consilium Præpositi Generalis, vel alterius per eum designati, illudque sequi, si melius esse iudicauerit; quia id expressè in hoc voto promissum.

63 Intelligitur autem hoc votum audiendi consilium, illudque melius iudicatum sequendi, non tantum circa administrationem reddituum, & aliarum rerum

ad Episcopale munus pertinentium, sed etiam circa spirituales propriæ personæ progressum. Constat, tum quia spiritualis hic progressus ad rectam subditorum gubernationem valde conducit; integritas enim præfidentium salus est subditorum, vt docet D. Leo epistola 81. & refertur cap. m. numer. 61. disticti. tum etiam, quia formula votorum vtrumque clarè explicat in illis verbis relatis numero 64. ibi, *pro cura quam de anima mea saluè, ac recta muneris mihi impositi administratione gerere debeo.*

EXPLICIT LIBER VI. DE
VOTO SOLEMNI OBEDIENTIAE.